

Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at <http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content>.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

AMERICAN JOURNAL OF PHILOLOGY

VOL. XXII, 2.

WHOLE No. 86.

I.—A FURTHER COLLECTION OF LATIN PROVERBS.

II.

DAEDALUS, p. 105. Ioh. Sar. Polycrat. 7, 12 (M. 199, 662 C) Daedalo doctior; for Greek parallels see Wiesenthal, p. 51.

DARE 2, p. 106. Acta inst. Arch. Rom. 1861, p. 37 (Carm. Epigr. 190, 5 B.) dederunt, acceperunt, dum essent, fruniti sunt; Diogen. 2, 77* ἅμα δίδου καὶ λάμβανε: ὅταν πρὸς ἄπιστον συναλλάσσωμεν Eustath. opusc. 152, 54; 315, 10 δός τι καὶ λαβέ τι, cited by Varro sat. 498 (B.); compare the English 'give and take.'

DEBERE, Szel., p. 32. Braulio ep. 5 (M. 80, 653 A) redde, redde, quos debes; Maxim. eleg. 5, 52 debita redde mihi; Steph. Torn. ep. 2, 51, 68 (M. 211, 348) redde quod debes.

DECANTARE, p. 106. Compare Plaut. Pseud. 1082 verba quae in comoediis | solent lenoni dici, quae pueri sciunt; Plat. symp. 204 B.

DECET 1, p. 106. Tibull. 1, 4, 77 gloria cuique suast.

DEDUCTIO. Sen. ben. 2, 4, 3 sine ulla, quod aiunt, deductione; ep. 58, 31 sine ulla deductione; cf. CIL. 2, 1474.

DELIRARE. Lactant. instit. 3, 17, 29 de homine, quo sano ac vigente nullus aeger ineptius deliravit; de ira 10, 3 qui profecto solus omnium caecus et excors fuit qui ea loqueretur quae nec aeger quisquam delirare nec dormiens posset somniare; see Brandt-Laubmann's index s. v. *proverbia*; cf. *somnium*, p. 328, Otto.

DENS 1, p. 107. Sidon. Apoll. c. 4, 15 non ego mordaci fodiam modo dente Maronem; compare Sen. d. 7, 20, 6 citius multo frangetis dentes quam imprimetis; Braulio ep. 11 (M. 80, 657 C)

posse genuinum laesus infigere; Petr. Dam. ep. 5, 1, 142 (M. 144, 339) Gregorium mordeant et in eum dentes amarissimi livoris infligant; cf. Hildebert. de quat. vir. (M. 171, 1060 D) dente sales careant; Petr. Cell. ep. 69 (M. 202, 515 A) sales tui sine dente sunt; Mart. Dum. form. hon. vit. 22, 8; note for a similar use of *dens* Ruric. ep. 2, 40, p. 425, 5 (Eng.) qualiter me et quam adsiduae dilectionis dente ruminetis.

DEUCALION. Lucan 1, 653 Deucalionis fudisset Aquarius imbres.

DEUS 1, p. 108. Baeda ep. 2 (M. 94, 662 D) sed quia huiusmodi maxima et plurima sunt loca quae, ut volgo dici solet, neque Deo neque hominibus utilia sunt.

DEUS 5, p. 109. Plaut. Pers. 100 O mi Iuppiter | terrestris; Poen. 1219 si sim Iuppiter, | iam hercle ego illam uxorem ducam; CIL. IV 1928 (Carm. Epigr. 937, 2 B.) peream, sine te si deus esse velim; compare Tibull. 2, 3, 32 fabula sit mavolt quam sine amore deus; Iul. Val. 2, 33, p. 104, 24 (K.) nec si quid blandius fortuna promiserit, idcirco te coeli compotem arbitrare; Optat. Mil. 3, 3, 77, 13 (Z.) in quo si unus quisque hominum erravit, ipse prohibere debuerat, cum non prohibuit, deus sibi visus est; p. 78, 16 quod extulit cor suum et deus sibi fuisse videbatur; Pythag. spr. 4¹ ἄξιός ἀνθρώπος θεῶν θεὸς ἂν εἴη ἐν ἀνθρώποις; compare Cic. de orat. 3, 14, 53 quem deum, ut ita dicam, inter homines putant.

DEUS 9, p. 110. Compare Petron. 134 malo astro natus est; Stat. silv. 3, 4, 63 o sidere dextro | edite.

DEUS 11, p. 111. Acro ad Hor. c. 3, 2, 31 tamquam raro poena deserat scelestum et quamvis tarde, tamen puniat; Eurip. frag. 979, 3 (N.) ἡ Δίκη . . . σίγα καὶ βραδεί ποδι | στείχουσα μάρψει τοὺς κακοὺς, ὅταν τύχη; see Koch, II, p. 5.

DEXTERA 1, p. 111. Steph. Torn. ep. 2, 101, 145 (M. 211, 392) in consiliis nostris oculus vigilans, in negotiis dextera manus.

DEXTERA 2. Incert. auct. epigr. 132 (PLM. 4, p. 120, 9 Baehr.) nullus ubique potest felici ludere dextra, has a proverbial sound.

DEXTERA 3 (compare Otto, *dextera* 1). Paulin. Nol. ep. 1, 5, p. 4, 20 (H.) sit licet frater et amicus iunctior tibi dextera tua.

DICERE 2, p. 112. Plaut. Truc. 644 verbum sat est; Bräulio ep. 21 (M. 80, 670 A) sapienti enim viro pauca dicta sufficiunt; Augustin. ep. 180, 2 satis existimo sapienti esse quod dixi; Fulbert. Carm. ep. 22 (M. 141, 210 B) sapienti pauca; Anselm. Cant.

¹ Schenkl, Wien. Stud. 8, 264.

ep. 2, 13 (M. 158, 1163 C) quia sapientiae vestrae pauca verba sufficere non ignoramus; Wilhelm apud Thom. Cant. ep. 357 (M. 190, 690 C) sapienti sat dictum est; ep. 173 (646 D) satis, credo, dictum est sapienti; Foliot ep. 40 (M. 190, 775 A) quia sapiens docetur paucis; Petr. Cell. ep. 1, 22 (M. 202, 425 B) satis dictum est sapienti.

DICERE 5, p. 112. Ps.-Cypr. c. 6, 56, p. 310, 56 (H., vol. III) dicto citius; Orient. com. 1, 265; Severus rhet. bucol. 49 (M. 19, 799 A); Aldh. de sept. aenig. 14 D (M. 89, 198); Alcuin de pontif. 1109 (M. 101, 834 D); Hrosuitha Mon. com. Callimach. (M. 137, 1008 B); Dud. Dec. de gest. Norm. duc. epist. (M. 141, 610 B); Gualb. ep. 310 (M. 146, 935 C) velocius dictis; compare Stat. Theb. 7, 27 dicto ocius; 4, 679 dicto prius¹; Hier. ep. 29, 1 celerius dicto; Eustath. opusc. 330, 60 *θᾶπτον ἢ λόγος*.² Note also the expression used more than once by Nicol. Clar. ep. 33 (M. 196, 1623 D) ad nutum nutu citius.

DICERE 6, p. 112. Plaut. Pseud. 629 dum tu sternuas, | res erit soluta, with which compare Theokr. 29, 27 *χῶτι γηραλέοι πέλομεσ πρὶν ἀποπτύσαι*; Paulin. Nol. ep. 31, 11, p. 273, 11 (H.) nec mora: verbum factum; Ps.-Cypr. c. 2, 61, p. 292, 4 (H., vol. III) dicta et facta simul; Petr. Dam. ep. 6, 19, 207 (M. 144, 402) dictum factumque est; with Horace's 'dum loquimur' (c. 1, 11, 7) compare Ovid am. 1, 11, 15 dum loquor, hora fugit; ex Pont. 4, 3, 58 dum loqueris, fieri tristia posse puta; Hildebert. carm. misc. 1345 (M. 171, 1419 B) et modo, dum loqueris, desinit esse tuum; Eustath. Il. 724, 48 *ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον*³; see further Preuss, p. 37.

DICERE 6, n., p. 112. Add further Sen. d. 2, 10, 2; 5, 36, 3; 6, 5, 2; 7, 20, 5; 11, 18, 8; clem. 1, 3, 2; 1, 8, 1; ep. 34, 4; 95, 45; Curt. 7, 1, 36; Tac. ann. 3, 65; Sidon. Apoll. ep. 7, 2, 4; 9, 9, 16; Symmach. ep. 1, 78, 1.

DIES 1, p. 112. Hor. c. 2, 5, 13 currit enim ferox | aetas; 3, 29, 47 infectumque reddet | quod fugiens semel hora vexit; Octav. Aug. (PLM. 4, p. 110, epigr. 122, 5 Baehr.) fugit hora, iocemur; CIL. 5, 6134 (Carm. Epigr. 1309, 1 B.) siste gradum, fugiat quamvis brevis hora, viator; Licent. ad Augustin. ep. 26, 3 (M. 33, 104) tempus enim, nisi me mortalia fallunt, labitur; Columban. c. 1, 24 (M. 80, 285) tempus et hora volat; Alcuin ep. 43, 52 (M. 100, 208 A) tempus huius vitae velociter currit, fugit et non revertitur.

DIES 2, p. 113. Alcuin ep. 115 (M. 100, 345 B) nec semper

¹ Woelfflin, ALL. 6, 463.

² Kurtz, p. 313.

³ Kurtz, p. 309.

nox, nec semper dies, . . . hodie tempestas imminet, sed cras serenitas arridet; ep. 111 (336 C) nox et dies vices suas peragunt . . . tempestas serenitatis tranquillitate mitigatur; Menand. monost. 751 (IV, p. 361, M.) *χειμὼν μεταβάλλει ῥαδίως εἰς εὐδίαν*; Pind. Isth. 6 (7), 38 *εὐδίαν ὅπασσεν ἐκ χειμῶνος*; Pyth. 5, 10; Herond. 1, 44 (see Crusius, p. 14); compare Alan. Insul. lib. parab. (M. 210, 581 C) *clarior est solito, post nubila plurima Phoebus*.

DIES 6, p. 113. Sen. d. 6, 8, 1 *dolorem dies longa consumit*; Ovid a. a. 2, 647 *multa vetustas | lenit*; ex Pont. 4, 11, 14 *finitum-que tuum, si non ratione, dolorem | ipsa iam pridem suspicor esse mora*, with which compare incert. auct. Agam. 131 *quod ratio non quit, saepe sanavit mora*; Hier. ep. 97, 2 *rogo, quis est iste dolor qui nec tempore, nec ratione curatur*; Alcuin ep. 106 (M. 100, 321) *saepe dolor tempore sanabitur, qui ratione non poterit*; Sen. d. 6, 1, 6 *illud ipsum naturale remedium temporis*; Symmach. ep. 1, 100, 1 *ne fortunae vulnera, quae cicatricem processu temporis ducunt*; Publil. Syr. 422 *nil non aut lenit aut domat diuturnitas*; Mantiss. 1, 100 *λύπης δὲ πάσης γίνετ' ἱατρὸς χρόνος*; see Leutsch's note.

DIES 7, p. 114. Ennod., p. 361, 16 (H.) *diem putabant perisse, qui illos sine facinore . . . fugisset*; Ioh. Sar. Polycrat. 3, 14 (M. 199, 510 D) cites the anecdote from Suetonius.

DIES 8, p. 114. Sen. rem. fort. 10, 1 *pecora in diem vivunt*; CIL. 1, 1010 (Carm. Epigr. 185 B.) *vive in dies et horas, nam proprium est nihil*.

[DIES 11. Plaut. Aulul. 380 *festo die si quid prodegeris, profesto egere liceat, nisi peperceris*; Afran. 262 (R.) *aeque profesto <ac festo> concelebras focum*. This thought may have been the basis of some homely proverb.]

DIES 12. Venant. Fort. 4, 26, 131 *quantum nocte dies distat, sol lampade lunae*; Ioh. Sar. Polycrat. 3, 12 (M. 199, 500 D) *quantum lux distat a tenebris*.

DIES 13. The expression, *dies me deficiet*, became formulaic and quasi-proverbial. Gualbert. (M. 146, 895) *non dies, ut aiunt, sed annus me deficeret*; Ovid m. 15, 418 *desinet ante dies*; Verg. Aen. 1, 373; Cic. nat. deor. 3, 32, 81; Tusc. 5, 35, 102; Cael. 29; Sen. ben. 3, 12, 4; Apul. mag. 54, p. 516 (with Hildebrand's note); Hier. ep. 69, 7; compare Plaut. Trin. 885 *si ante lucem ire occipias a meo primo nomine, | concubium sit noctis prius quam ad postremum veneris*.

DIES 14. Sen. ep. 12, 8 *itaque sic ordinandus est dies omnis, tamquam cogat agmen et consummet atque expleat vitam*; Hor. ep.

1, 4, 13 omnem crede diem tibi diluxisse supremum. This thought was not infrequently quoted in mediaeval Latin. Othlo lib. prov. 14 (see also d. 50, col. 133) in Migne 146, 323 A says: omnis dies velut ultimus tractandus est; Ps.-Baeda lib. prov. (M. 90, 1104); Alcuin ep. 182, 200 (M. 100, 453 B) omnis dies quasi ultimus habendus; Herveus ad Thom. Cant. ep. 365 (M. 190, 696 B) cites Hor. ep. 1, 4, 13.

DIGITUS 3, p. 115. Plaut. Poen. 1308 quid tibi hanc digito tactiost; Rud. 720 tange utramvis digitulo minumo modo; Phaedr. append. 15, 4 nec inveniret digito qui se tangeret; Bochar. de rep. laps. 17 (M. 20, 1054) et ipse digito meo nolim contingere ea; Petr. Cell. ep. 118 (M. 202, 568 C) digito autem suo nec quaeque modica tangentes; see S. Matth. 23, 4.

DIGITUS 4, p. 115. Ps.-Cypr. de rebapt. 19, p. 92, 13 (H.) ne qui putet nos unico articulo praesentem altercationem suscitare; Alan. Insul. lib. parab. 3 (M. 210, 587 A) non bene firmus erat, digito qui solvitur uno | nodus.

DIGITUS 5, p. 115. Lactant. instit. 1, 20, 26 colunt enim ture ac summis digitis, contrasted with 'sensibus intimis'; Fronto ad Ver. 2, 1, p. 128, 18 (Nab.) loricas partim eorum digitis primoribus scinderet; Hier. ep. 14, 5 non est tantum in eo servitus idoli si quis duobus digitulis thura in bustum arae iaciat; Anthol. Pal. 15, 13, 2 εἰ δέ γε Μούσης | δακτύλῳ ἀκροτάτῳ ἀπεγέυσαιο.

DIGITUS 8, p. 116. Ovid a. a. 2, 629 ne desint, quas tu digitis ostendere possis; Apul. met. 3, 12 manibus denotatus; 11, 16 digitis hominum nutibusque notabilis; Hier. ep. 27, 2 cunctorum digitis notor; Ennod. vit. S. Epiph., p. 345, 24 (H.) fama quae absentem illum notum fecerat, digito coepit ostendere; incert. auct. dial. de caus. corr. eloq. 7 quos . . . hic populus transeuntes nomine vocat et digito demonstrat; Mart. Dum. de form. hon. vit. 6, 3 monstraberis digito; Hildebert. de quat. vir. (M. 171, 1063 C) protenso digito plenus monstraberis astu; Abaelard. ep. 1, 8 (M. 178, 135 B) omnium digitis demonstrandus; Steph. Torn. suppl. ep. 11 (M. 211, 550) ostendimur digito; serm. (573) sed quem Ioannes digito demonstrat; Lucian, Anach. 36, 917; for further Greek parallels see Koch, II, p. 25.

DIGITUS 12, p. 116. Compare Plutarch. Iul. Caes. 4 τὴν κόμην . . . ἴδω κακέϊρον ἐνὶ δακτύλῳ κνώμενον; see further T. Eichtmeyer, p. 38.¹

¹ Proben aus einer abhandlung über namen und symbolische bedeutung der finger bei Griech. und Röm., Halle, 1835.

DIGITUS 14, p. 117. Sen. suas. 2, 17 insistens summis digitis . . . exclamat, gaudeo, gaudeo.

DIGNUS, p. 117. Verg. Aen. 9, 595 digna atque indigna relatu; append. prov. 1, 100 δοῦλε, δεσποτῶν ἄκουε καὶ δίκαια κᾶδικα, or in the other form κρεισσόνων γὰρ καὶ δίκαια κᾶδικ' ἔστ' ἀκούειν, with which compare Plaut. Capt. 199 indigna digna habenda sunt erus quae fecit; see also Preuss, p. 43.

DIGNUS 2, Sonny, ALL. 8, 486. Add Crusius, Herond., p. 148.

DIMIDIUM, p. 117. Plaut. Mil. 916 bene lineatam si semel carinam conlocavit, | facile esse navem facere; dig. 1, 2, 1 et certe cuiusque rei potissima pars principium est; Abbo Floriac. ep. 9 (M. 139, 432 B), Petr. Bles. ep. 11 (M. 207, 33 C), and Alan. de Insul. lib. parab. (M. 210, 590 C) cite Hor. ep. 1, 2, 20; compare also Ovid rem. am. 120 difficiles aditus impetus omnis habet; Sen. rem. fort. 10, 9 difficiles habet aditus primos; cetera prona, iucunda, facilia (compare Hor. sat. 1, 9, 55); Plat. resp. 377 A; see Grünwald, p. 9.

DIMIDIUS, p. 118. Ovid fast. 5, 718 dimidium toto munere maius erit.

DISCERE 2, p. 118. Petr. Dam. ep. 2, 1, 51 (M. 144, 254) saepe namque melius ipsi discimus, dum docemus.

DISCERE 3, p. 118. Sen. d. 10, 7, 4 vivere tota vita discendum est; Augustin. ep. 166, 1 (M. 33, 720) sed ad discendum quod opus est nulla mihi aetas sera videri potest; Alcuin ep. 84 (M. 100, 277 C) nulla aetas, ut ait comicus, sera debet esse ad sapientiam discendam; Zenob. 3, 4 γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος (Solon).

DISCERE 5. Cassiod. var. 7, 23, 1 in parvis enim discitur cui potiora praestentur; 7, 29, 2 ut in parvis agnoscere possimus cui maiora credere debeamus; cf. Ovid a. a. 3, 525 quis vetat a magnis ad res exempla minores | sumere?

DOCERE 1, p. 119. Phaedr. 5, 9, 5 qui doctiorem emendat, sibi dici putet; Sen. ep. 94, 11 quid ista praecepta proficiunt, quae eruditum docent? Novatian. de cib. Iud. (ALL. 11, p. 226, 19) instruum iam eruditos; Petr. Dam. ep. 2, 11 (M. 144, 276) et hoc sit meum pungere, doctiorem velle docere; see Koch, II, p. 25.

DOMESTICUS, Sonny, ALL. 8, 487. Paulin. Nol. ep. 47, 9, p. 397, 26 (H.) domesticis utamur exemplis; Ioh. Sar. metal. 3, 10 (M. 199, 911 D) domestica namque exempla magis movent.

DOMINUS 1, p. 119. Compare Diogen. 5, 93 αἱ κύνες τὴν δέσποιναν μιμούμεναι; Plat. resp. 563 C αἱ κύνες . . . οἵαίπερ αἱ δέσποιναι.

DOMINUS 2. Sen. ep. 5, 6 qui domum intraverit, nos potius

miretur quam suppellectilem nostram; Ps.-Sen. de mor. 121 (Haase, III 466) sic habita ut potius laudetur dominus quam domus; sent. Varr. 53 (Riese) illum elige eruditorem, quem magis mireris in suis quam in alienis; Martin. Dum. form. hon. vit. 4, 5, p. 7, 1 (Weid.) si continentiae studes, habita non amoene sed salubriter nec dominum notum velis a domo sed domum a domino¹; Alan. de Insul. lib. parab. (M. 210, 583 B) non domus, at dominus laudetur, si bonus is sit.

DOMUS 3, p. 120. Sen. ep. 72, 4 domestica illi felicitas . . . ibi nascitur; Iuven. 11, 118 domi natus . . . mensas; see Heraeus Petron., p. 11, N. 1; note also Petron. 44 domi gaudere; corp. gloss. 4, 86, 49 hilarens, apud se gaudens; Heraeus, p. 31.

DOMUS 6. Apul. met. 7, 16 scilicet ut, quod aiunt, domi forisque fortibus factis adoriae plenae gloriarer; see Hildebrand's note.

DOMUS 7. Iul. Cap., Anton. Pius 11, 8 cum in domum alienam veneris, et mutus et surdus esto, sounds proverbial.

DONUM, p. 120. Verg. Aen. 2, 49 is cited by Thom. Cant. ep. 24 (M. 190, 473 D), with the remark, 'sed proverbium est'; also by Ivo Carnot. ep. 128 (M. 162, 139 A); for Greek parallels compare Eustath. opusc. 317, 86²; Greg. Cypr. Leid. 2, 15 (with Leutsch's note); append. prov. 2, 94; see further Koch, II, p. 12.

DORMIRE 1, p. 121. Apul. met. 3, 22 vigilans somniabar; cf. Plaut. Cist. 291 utrum deliras, quaeso, an astans somnias?

DOS, p. 121. Compare Ovid a. a. 3, 258 est illis sua dos, forma sine arte potens.

DUO 1, p. 122. Rufin. Anth. Pal. 5, 93, 4 τί μόνος πρὸς δὺ ἐγὼ δύναμαι; Eustath. Il. 583, 4³; see further Grünwald, p. 7.

DUO 2, p. 122. Ovid a. a. 3, 358 unus cum gemino calculus hoste perit; compare her. 7, 138 poenaeque conexos auferet una duos; 19 (20), 234 quid dubitas unam ferre duobus opem?

DUO 3, p. 122. Compare Ovid rem. am. 449 qui sibi iam pridem solacia bina paravit, | iam pridem summa victor in arce fuit; ex Pont. 3, 2, 6 tu lacerae remanes ancora sola rati; Sen. epigr. 15, 1 (PLM. 4, p. 60 B.) Crispe, meae vires lapsarumque ancora rerum; Ps.-Publil. Syr. 42 (F.) bonum est duabus fundari navem ancoris.

DUO 3, n., p. 122. Hier. ep. 76, 1 funiculus triplex non facile

¹ Woelfflin, Philol. 9, 683, No. 35.

² Kurtz, p. 312.

³ Kurtz, p. 318.

rumpitur; Rath. Ver. phren. 17 (M. 136, 386 B); Othlo lib. prov. 19 (M. 146, 333 C); Bernard. Clar. (M. 183, 491 D); Ioh. Sar. Polycrat. 5, 3 (M. 199, 543 D) funiculus triplex . . . qui facile solvi non potest; Petr. Cell. ep. 1, 31 (M. 202, 439 D) hic triplici filo contorquendus est dilectionis funiculus ne facile rumpatur; ep. 1, 37 (450 A) a laqueo sic contorto triplici funiculo, cave tibi; ep. 2, 148 (592 B). Cf. Eccl. 4, 12.

EDERE, p. 123. Caecil. Balb. 60 edas ut vivas; ut edas, noli vivere; Walter Burley de vit. et mor. phil. et poet. 62 edas, bibas ut bene vivas, non vivas ut tantum edas et bibas¹; Petr. Bles. ep. 85 (M. 207, 261 A) Socrates dicebat, quosdam vivere ut comederent et biberent, se autem comedere et bibere, ut naturae satisfaceret et excursum vitae . . . sustentaret. Compare Iuv. 11, 11 et quibus in solo vivendi causa palato est.

ENDYMION 2, of a beautiful boy. Iuv. 10, 318, sed tuus Endymion . . . fiet adulter; Apul. met. 1, 12, hic est, soror Panthia, carus Endymion.

EQUUS 6, p. 126. Add Flor. 1, 13 (18), 6; see further Preuss, pp. 70 and 91.

ERROR. Othlo lib. prov. 5 (M. 146, 310 A) error erit nimius cum praetores simul errant. The proverb may go back to classic times.

ERROR 2. Veget. 1, 13 deinde in aliis rebus, sicut ait Cato, si quid erratum est, potest postmodum corrigi; proeliorum delicta emendationem non recipiunt. This is the latinized form of the Greek proverb, Apost. 2, 64 ἀμαρτεῖν οὐκ ἔνεστι δις ἐν πολέμῳ.

EURYBATUS, p. 126. For Greek references see Wiesenthal, p. 56.

EXPERTUS 1, p. 127. Avit. Vienn. ep. 3, p. 127, 9 (Chev.) experto credite; Hier. ep. 22, 8 si experto creditur; ep. 52, 8; Ioh. Sar. ep. 228 (M. 199, 256 C); Polycrat. prol. 1 (386 A); Polycrat. 5, 10 (564 A); 8, 23 (814 C); Petr. Cell. ep. 102 (M. 202, 553 D) experto credendum est.

EXPERTUS 2, p. 127. Gualbert. act. 216 (M. 146, 894 D) expertus loquor; Ioh. Sar. ep. 186 (M. 199, 196 D) expertus hoc loquor; ep. 236 (266 C) expertus experto loquor; append. anthol. Pal. 2, 424, 4 ἐγὼ λέγω σοι ταῦθ' ἅπαντα πειράσας.

EXTRA. Sen. d. 2, 1, 1 qui adeo extra omnem teli iactum sur-rexit, ut supra fortunam emineat; rem. fort. 13, 2 nemo extra

¹ Haupt, Philol. 3, 378.

ictum vulneris positus est; compare Zenob. 3, 89 $\xi\epsilon\omega\ \beta\epsilon\lambda\omega\nu\ \kappa\alpha\theta\eta\sigma\theta\alpha\iota$; Eustath. Il. 972, 8¹; Woelfflin,² p. 210.

FABA 3, p. 128. Ioh. Sar. ep. 299 (M. 199, 348 A) et in surdos, ut veteri proverbio dici solet, faba cudatur.

FACERE 2, p. 129. Hor. c. 3, 29, 44 non tamen irritum, | quodcumque retrost, efficiet neque | diffinget infectumque reddet | quod fugiens semel hora vexit; cf. Stat. silv. 4 praef. primum supervacuum est dissuadere rem factam.

FACERE 4. See Preuss, l. c., p. 110.

FACIES 1, p. 130. Hier. ep. 52, 5 illi verbositas, attrita frons; ep. 52, 8; Petr. Bles. ep. 119 (M. 207, 350 D) attritae frontis homo et verecundiae prodigus; Steph. Torn. ep. 2, 147, 221 (M. 211, 435) confidentiam assumpsimus . . . et attrita, ut aiunt, fronte.

FAMA, p. 131. Plaut. frag. inc. fab. 7 (21) (G.-S.) nullam ego rem citiorem apud homines quam famam reor.

FARI 1, p. 132. Liv. 10, 41, 3 fando nefandoque sanguine; see Preuss, p. 43, Jungblut Rhein. Mus. 38, 405.

FARI 2. Plaut. Pers. 174 quom interim tu meum ingenium fans atque infans nondum etiam edidicisti.

FARINA, p. 132. Cassius Parmensis ap. Suet. Aug. 4 materna tibi farinast, 'You are of your mother's kidney,' with a play on the word. The use of *nota* cited in this connection by Otto occurs very often in Seneca; n. q. 2, 21, 4 eiusdem notae ac naturae; ep. 15, 3, pessimae notae mancipia; 24, 23; 42, 1; 52, 3; 110, 1; d. 2, 3, 3, etc; Ovid am. 2, 5, 54 ex hac nota; compare also Sen. ben. 3, 35, 1 quaedam ex nostra, ut ita dicam, moneta proferri; Symmach. ep. 3, 11, 2 spectator tibi veteris monetae solus superum; append. prov. 2, 47 $\epsilon\kappa\ \tau\eta\varsigma\ \alpha\upsilon\tau\eta\varsigma\ \psi\iota\acute{\alpha}\theta\omicron\upsilon\ \gamma\epsilon\gamma\omicron\nu\acute{\omega}\varsigma$ (compare LUTUM 4, Otto); see also Crusius, Herond. p. 30, n. 2.

FAS, p. 132 (see also Weyman ALL. 8, 28). Ovid a. a. 1, 739 an moneam mixtum fas omne nefasque? met. 6, 585 sed fasque nefasque | confusura ruit; met. 9, 551 Sen. d. 4, 9, 2 ad fas nefasque miscendum coorti sunt; Prudent. cath. 3, 134 fasque nefasque simul glomerans.

FAUCES 2, p. 133. Licin. Crass. apud Cic. de orat. 1, 52, 225 eripite nos ex miseriis, eripite ex faucibus eorum quorum crudelitas . . . non potest expleri; Claudian. 26, 449 totaque Tartareis e faucibus oppida traxit; Coripp. Ioh. 3, 281; 6, 12; Boeth. consol. phil. 1, 4, 43 (Peiper) Paulinum consularem virum . . . ab ipsis

¹ Kurtz, p. 312.

² Sitzungsab. Münch. Akad. phil.-hist. class. I, 1888.

hiantium faucibus traxi; Steph. Torn. ep. 2, 165, 255 (M. 211, 454) de mortis faucibus ereptum; compare Sen. d. 6, 22, 6 quod e faucibus avidissimorum luporum educeretur praeda.

FAX. Sulpic. Sev. chron. 2, 46, 9, p. 100, 10 (H.) facem quandam nascenti incendio subdidit; compare OLEUM 2, Otto.

FEMINA. Verg. Aen. 1, 364 dux femina facti, is perhaps an echo of the Greek proverb γυνή στρατηγεί: ἐπὶ τῶν δειλῶν, Diogen. 4, 1.

FERA. Ovid trist. 5, 8, 6 mala . . . | nostra, quibus possint inlacrimare ferae; compare Verg. ecl. 5, 27 and Otto, LAPIS 1.

FERMENTUM 1, p. 133. Compare Plaut. Most. 699 tota turget mihi uxor, scio, domi; Apul. met. 10, 24 . . . quodque frustra paelicatus indignatione bulliret.

FERRE 1, p. 134. Ps.-Sen. ep. ad Paul. 12 feramus aequo animo et utamur foro, quod sors concessit.

FERRE 2, p. 134. Plaut. Rud. 402 ergo animus aequos optimumst aerumnae condimentum; Publil. Syr. 96 cuius dolori remedium est patientia; cf. Propert. 2, 5, 16; Hor. c. 1, 24, 19 is cited by Adalberon ep. 10 (M. 137, 509 A) and by Foliot ep. 79 (M. 190, 798 D).

FERRUM 1, p. 134. Ovid ex Pont. 4, 12, 31 duro tibi pectora ferro | esse clausa . . . putem; her. 20 (21), 229 durius et ferro cum sit tibi pectus; as an epithet used with *cor*, Ovid her. 12, 183 praecordia ferrea; Claudian. 26, 303 nec ferro sic corda rigent; Augustin. ep. 26, 4 (M. 33, 106); Aldh. carm. (M. 89, 282 C); Steph. Torn. ep. 3, 262, 379 (M. 211, 524); with *mens*, Othlo lib. prov. 6 (M. 146, 310 D) ferreas mentes; (311 D) ferrea mens; Hildebert. carm. misc. 1353 (M. 171, 1428 B) mens tua . . . ferrea; Licin. Crass. ap. Suet. Ner. 2 cui os ferreum, cf. Ioh. Sar. Polycrat. 3, 14 (M. 199, 510 C); Aldh. de sept. aenig. 14 (M. 89, 199 A) durior . . . ferro. The simple adjective, *ferreus*, in this metaphorical sense occurs very frequently in Ovid, met. 13, 515; 14, 721; Cic. Phil. 8, 25 ferrei sumus; 12, 19; Cael. 37; in Pis. 63¹; Propert. 2, 8, 12; Tibull. 1, 2, 67; 2, 3, 2; Mart. 11, 27, 1; Fronto, p. 236, 15 (Nab.); Augustin. ep. 101, 1 (M. 33, 368); Bonif. Mogunt. ep. 63 (M. 89, 766 B) ferrei pectoris; Eustath. Od. 1940, 56 ἀναισχυντος καὶ σιδηροῦς ἄνθρωπος²; see Blaydes on Aristoph. Acharn. 491 and A. Zingerle, p. 43,³ for further examples.

¹ See Straub, p. 47, de tropis et figuris quae inveniuntur in orationibus Demosthenis et Ciceronis.

² Kurtz, p. 309.

³ Ovid und sein verhältniss zu den vorgängern, Innsbruck, 1869.

FERRUM 4. Liv. 1, 59, 1 ferro, igni, quacumque dehinc vi possim; 2, 10, 4 ferro, igni, quacumque vi possint; Preuss, l. c., p. 35, considers these expressions proverbial.

FERULA, p. 135. Braulio ep. 11 (M. 80, 657 C) quia et nos iuxta Flaccum didicimus litterulas, et saepe manum ferulae subtraximus; compare Paulin. Aquil. apol. pro carm. (M. 99, 471) videris ob id forte meretriculam indignari Carmentem manumque ad ferulam mittere; Phil. Harv. ep. 13 (M. 203, 98 B) sub magistrali ferula teneremur.

FICTUS, p. 135. Lactant. inst. 6, 20, 7 picta et ficta et gemmis distincta.

FILIUS. Sid. Apoll. ep. 7, 14, 7 unde illud simile vulgatum est, quod ait quidam in causa dispari, sententia pari: filium Marci Ciceronis populus Romanus non agnoscebat loquentem.

FILIX, p. 136. The passage from Horace is cited by Alan. de Insul. lib. parab. 5 (M. 210, 592 A).

FILUM, p. 136. Coripp. Ioh. 3, 338 cur, Lachesis, hominum tenui pendentia filo | fata tenes? Hildebert. carm. misc. 1349 (M. 171, 1424 B) cites Ovid ex Pont. 4, 3, 35.

FLAMMA 1, p. 137. To Woelfflin's collection in the Sitzungsab. d. Münch. Akad. phil.-hist., 1881, II, p. 55 and 57, and ALL. 3, 446, add Ovid met. 12, 551; 15, 441; Sidon. Apoll. c. 7, 249; Leo Magn. serm. 18, 56 (M. 54, 183 B); incert. Sax. poet. annal. gest. Car. Magn. 2 (M. 99, 703 B); compare Auson. ecl. 25, 2 (Peiper) ferro et face.

FLERE. Ennod. vit. Epiph., p. 382, 23 (H.) numquam ad flentem flens bene veniat consolator; Hier. ep. 39, 2 (M. 22, 466) non est optimus consolator quem proprii vincunt gemitus; Braulio ep. 30 (M. 80, 677 A); cf. Plaut. Epid. 111 nil agit qui diffidentem verbis solatur suis.

FLUCTUS, p. 138. Plaut. Mil. 513 dedecoris pleniorum erum faciam tuum, | quam magno vento plenumst undarum mare; Ovid trist. 5, 2, 28 quae si comprehendere coner, | Icariae numerum dicere coner aquae; Coripp. Ioh. 6, 201 numeres aut aequoris undas; Claudian. c. 18, 32 si pelagi fluctus, Libyae si discis harenas, | Eutropii numerabis eros; Apoll. Rhod. 4, 214; cf. Stat. silv. 3, 3, 97 hibernas citius numeraveris imbres | silvarumque comas.

FLUMEN 1, p. 138. Sidon. Apoll. ep. 1, 5, 6 in medio undarum sitiebamus.

FLUMEN 2, p. 139. Hor. ep. 1, 2, 42 is cited by Ioh. Sar.

ep. 263 (M. 199, 305 D). The meaning of the proverb seems to be most closely connected with Apost. 1, 90 Ἀκασαίου σελήνη or Ἡροδότου σκιά.¹

FLUMEN 3, p. 139. Ovid trist. 5, 11, 27 sed ut in mare flumina vastum, | sic solet exiguae currere rivus aquae; Stat. silv. 1, 4, 37 et in oceanum rivi cecidere minores; Alan. de Insul. lib. parab. 3 (M. 210, 586 A) ad vada Neptuni fontes et flumina currunt.

FLUMEN 5, p. 139. Ovid met. 13, 324 ante retro Simois fluet; Sil. Ital. 5, 253 Thrasymennus in altos | ascendet citius colles; Claud. c. 18, 353 prona petunt retro fluvii iuga; in Rufin. 1, 159; Greg. Cypr. Mosq. 1, 28 with Leutsch's note; Eustath. Il. 1067, 27²; J. Koch, p. 26.

FLUMEN 7, p. 139. Ovid ex Pont. 3, 7, 8 ne totiens contra, quam rapit amnis, eam; Ioh. Sar. ep. 179 (M. 199, 176 B) nec hoc dixerim quod eum velim aut suadeam dirigere brachia contra torrentem (= Iuven. 4, 89); Mantiss. 1, 15 ἀνὰ ῥοὺν χαρεῖν (see Leutsch's note); for the opposite idea, compare Diogen. 5, 82 κατὰ ῥοὺν φέρεται: ἐπὶ τῶν εὐπλοούντων.

FLUMEN 9, as a type of speed; Sedat. ep. ad Ruric. 8, p. 450, 14 (Eng.) celeritate ventos et flumina praecursum; Verg. Aen. 1, 317 Harpalyce volucremque fuga praevertitur Hebrum (Eurum, Ribb.); Serv. ad loc., unde et flumina dicitur celeritate transisse; Sil. Ital. 3, 307 cui sonipes cursu, cui cesserit incitus amnis, | tanta fuga est; 2, 73 Threiciae | . . . cursuque fatigant | Hebrum innupta manus, which is an evident imitation of the Vergilian passage.

FOLIUM 1, p. 140. Diomed. ars. gram. 2, p. 461, 23 (K.) cites the expression, leviorque foliis, as an example of hyperbole.

FOLIUM 4. Ovid met. 11, 615 quot . . . | silva gerit frondes; Stat. silv. 3, 3, 97 citius numeraveris imbres | silvarumque comas.

FONS 1, p. 140. Hier. praef. de spir. sanc. (M. 23, 104 A) et contemnet rivulos, cum coeperit haurire de fontibus; Maxim. Taur. homil. 84 (M. 57, 441 B) quis enim contentus est potare de rivulo, cum possit haurire de fontibus? Abaelard. ep. 10 (M. 178, 336 B) de ipso fonte Matthaeus, de rivulo fontis Lucas est potatus; Hildebert. carm. misc. 1348 (M. 171, 1422 D) cites Ovid ex Pont. 3, 5, 18.

FORMA 1, p. 141. See Kaibel, Hermes 17, 419.

[FORMA 3. Tibull. 1, 8, 24 forma nihil magicis utitur auxiliis,

¹ Wiesenthal, p. 20.

² Kurtz, p. 309.

Propert. 1, 2, 8 nudus amor formae non amat artificem; compare 2, 18, 25 ut natura dedit, sic omnis recta figurast; Ovid. rem. am. 350 forma sine arte decens; compare our English proverb 'Beauty unadorned.']

FORMICA 1, p. 141. Sid. Apoll. ep. 7, 14, 5 an industriam? cui pro suo modulo comparari nec formica formidat.

FORTUNA 1, p. 141. Ovid ex Pont. 4, 8, 16 praeter fortunam, quae mihi caeca fuit; Adalberon ep. 10 (M. 137, 508 D) caeca fortuna; Ioh. Sar. Polycrat. 3, 8 (M. 199, 490 B) cites the words noli fortunam, quae non est, dicere caecam; enthet. in Polycrat. (381 C) referring to Fortuna he says, 'dea caeca.'

FORTUNA 2, p. 142. Aper ap. Tac. dial. 23, 1 nolo, inridere rotam Fortunae¹; Sidon. Apoll. ep. 8, 11, 4 quo rerum volubilitatis humanae rota ducitur; c. 2, 348 fregit in illo | imperii fortuna rotas; Claud. ad lunam (PLM. III, p. 164, 16 Baehr.) ut volvat fortuna rotam; Ven. Hildebert. carm. misc. 1349 (M. 171, 1423 D) tempus, amor, fortuna rotam comitatur euntem; Petr. Cell. ad Thom. Cant. ep. 335 (M. 190, 678 A) irridet fortunam cum inversione rotae suae; Ioh. Sar. enthet. 255 (M. 199, 970 C) rota fortunae; compare Iul. Val. 2, 38, p. 109, 8 (K.) in illa versura Fortunae.

FORTUNA 5, p. 142. Curt. 4, 5, 2 numquam diu eodem vestigio stare Fortunam; 4, 14, 21 iactamur invicem varietate fortunae; compare Sen. ep. 98, 8 oblitus huius petauri quo humana iactantur; Ovid trist. 3, 11, 67 humanaeque memor sortis, quae tollit eosdem | et premit; Iul. Val. 1, 11, p. 21, 23 (K.) non enim vides, ut stare fortuna hominum nesciat; 2, 28, p. 98, 8 (K.); Sen. ep. 44, 4; Ioh. Sar. ep. 285 (M. 199, 321 B) alternat fortuna rerum vices; enthet. in Polycrat. (381 C) quod fortuna dedit, et quod dabit, est alienum, | auferet hoc totum, cum volet illa, tibi.

FORTUNA 9, p. 144. Coripp. Ioh. 1, 561 nam timidos fortuna premet, cautosque iuvabit | audacesque simul; 7, 57; incert. poet. annal. de gest. Car. Magn. II (M. 99, 698 A) virtutem, sicut solet, est fortuna secuta; Ioh. Sar. Polycrat. 7, 18 (M. 199, 684 D) audentes fortuna iuvat; Alan. de Insul. parab. 5 (M. 210, 590 D) audaces fortuna iuvat; for citations from Greek tragic poets, see H. Koch II, p. 5.

FORTUNA 13, p. 145. See H. Koch II, p. 5, for Greek citations.

FORTUNATUS. The Isles of the Blest appear to have formed

¹ See Gudeman's note.

the basis of proverbial expressions; Plaut. Trin. 549 sicut fortunatorum memorant insulas; compare Asin. 33 apud fustitudinas, ferricrepinas insulas; Cassiod. var. 12, 15, 7 alii dicant insulas, ego habitationes tuas appellem potius Fortunatas; Eumen. panegy. Constant. 7 (M. 8, 627 B) nec Thulen ultimam, nec ipsas, si quae sunt, Fortunatorum insulas dignabatur acquirere; Macar. 5, 81 μακάρων νῆσοι; Zenob. 3, 86, Cic. ad Att. 12, 3, 1, par. 1, 78, Plato symp. 179 E, 180 B, Hesiod ἔργ. καὶ ἡμ. 170; see A. Dieterich, Nekyia, Leipzig, 1893, p. 22, n. 2.

FORUM 1, p. 145. Cf. Ps.-Sen. ep. ad Paul. 12 feramus aequo animo et utamur foro, quod sors concessit.

FOVEA, p. 146. Prudent. apoth. praef. 13 scrobis latentis pronus in foveam ruet; Gelas. I adv. Pelag. haer. p. 412, 18 (Günther) foveas hostilis persuasionis incurrit.

FRAUS. Ovid a. a. 3, 491 iudice me fraus est concessa repellere fraudem; compare Publil. Syr. 582 remedium fraudem est contra vulpem quaerere; Zenob. 1, 70 ἀλωπεκίξειν πρὸς ἑτέραν ἀλώπεκα; see Leutsch-Schneidewin's note.

FRONS 2, p. 147. Ovid a. a. 3, 553 nec prima fronte rapaces | este; Cassiod. var. 7, 18, 1 errores . . . possumus prima fronte deprehendere; Ennod. ep. 5, 26, p. 146, 8 (H.) non urunt memoriam prima fronte negata beneficia; Phaedr. 4, 2, 6 decipit | frons prima multos; Maxim. Taur. hom. 109 (M. 57, 507 B) granum sinapis prima fronte specie sui est parvum; Ioan. Pict. ad Thom. Cant. ep. 467 (M. 190, 1034 B); Herv. ad Thom. Cant. ep. 366 (697 C) prima facie; Ioh. Sar. Polycrat. 7, prol. (M. 199, 637 A); Arnulf. Lexov. ep. 34 (M. 201, 62 D); Steph. Torn. ep. 200, (M. 211, 482 A) and ep. 224 (496 C); cf. Sen. d. 2, 3, 2 prima specie pulchrum; Curt. 9, 8, 20. These citations seem to indicate that the modern expression *prima facie* soon crowds out the late Latin *prima fronte*; compare the similar tendency in *toto pectore* and *toto corde*.

FULMEN 1, p. 148. Maecen. ap. Sen. ep. 19, 9 ipsa enim altitudo attonat summa; Macrobian. sat. 7, 8, 6 vento nimio abies aut quercus avellitur, cannam nulla facile frangit procella; Dracont. 5, 312 gramina non tangunt, feriunt sed fulmina quercus; Alan. de Insul. lib. parab. (M. 210, 584 A) impetus et venti, tonitrus et fulmina turres | flatibus evertunt; praef. Anticlaud. (485) cum fulminis impetus vires suas expendere dedignetur in virgula, verum audaces provectorum arborum expugnet casus; schol. ad Lucan. 1, 81 and Abaelard. ep. 1, 9 (M. 178, 148 C) cite Hor. c. 2, 10, 11

FULMEN 2, p. 148. Ovid rem. am. 369 is cited by Abaelard. ep. 1 (M. 178, 120 B); incert. auct. vit. myst. (M. 184, 668 D); Petr. Bles. ep. 80 (M. 207, 249 A).

FULMEN 3, Szél., p. 5. Sidon. Apoll. c. 23, 342 effundit celeres in arva currus; | non sic fulminis impetus trisulci | umquam sic . . . poli meatus | rupit; Ovid. am. 3, 4, 14 equum . . . | fulminis ire modo; Apul. met. 8, 4 impetu saevo frementis oris . . . totus fulmineus; Nazar. pan. Constant. 7 fulmineus miles; Petr. Dam. ep. 6, 23 (M. 144, 412 C) in medios hostium cuneos, velut emissus caelitus fulgor, irrumpe; 8, 1, (463 D) fulmineus in hostes irruere; see further the citations given by Woelfflin, ALL. 6, 456 (Plin. n. h. 2, 142; Verg. Aen. 5, 319; Lucan 5, 405; Stat. 11, 483; Auson. epist. 25 (21) v. 5; Claud. Eutrop. 2. 271 ocior sidere.)

FULMENTUM, p. 148. See Crusius, Herond., p. 33.

FUMUS 1, n., p. 149. With Pers. 5, 20 cf. Fronto, p. 211, 2 (Nab.) nihil serium potuisse fieri de fumo et pulvere; p. 228, 3 (Nab.) cum illa olim nugalia conscripsi, laudem fumi et pulveris; cf. Eustath. Il. 757, 31 τᾶλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς οὐκ ἂν πριαίμην¹; Soph. Antig. 1170.

FUMUS 3. Augustin. ep. 56, 2 (M. 33, 223) huius fumi vel vaporis temporalis, quae vita humana dicitur; Braulio ep. 34 (M. 80, 679 C) vita ista fugitiva et fumea; Petr. Dam. ep. 1, 20 (M. 144, 247 B) fumea vita volat; cf. Ioh. Sar. metal. 4, 35 (M. 199, 938 B) sed, ut fumus, evanescent; Hier. ep. 100, 1 instar fumi resolvuntur in nihilum.

FUNDUS 2, p. 149. Macrobi. sat. 7, 12, 13, citing Hesiod, cum ad medium dolii perventum est, comperendum; Sen. ep. 1, 5 is cited by Foliot ep. 130 (M. 190, 838 D) and by Petr. Bles. ep. 14 (M. 207, 45 A).

FURCA, p. 151. Hor. ep. 1, 10, 24 is cited by Ioh. Sar. Polycrat. 3, 8 (M. 199, 489 C).

FURERE 1, p. 151. Boeth. p. 187, 30 (Peiper) contr. Eutych. et Nest. ne iure viderer insanus, si sanus inter furiosos haberi contenderem.

[GABII. Gabii and Fidenae are often mentioned as types of small and old-fashioned places; Hor. ep. 2, 1, 25 vel Gabiis vel cum rigidis aequata Sabinis; Iuven. 6, 57 vivat Gabiis, ut vixit in agro, | vivat Fidenis; Hor. ep. 1, 11, 7 Gabiis desertior atque | Fidenis vicus; the places are also mentioned together by Iuven. 10, 100 Fidenarum Gabiorumque . . . potestas].

¹ Kurtz, p. 319.

GADES, as one of the ends of the earth; Hor. c. 2, 2, 11 *Libyam remotis | Gadibus iungas*; c. 2, 6, 1 *Septimi, Gadis aditure mecum*; Iuven. 10, 1 *omnibus in terris, quae sunt a Gadibus usque | Auroram et Gangem*; Sen. n. q. 1 prol. 13 *ab ultimis litoribus Hispaniae usque ad Indos*; Sil. Ital. 1, 141 *hominum finem Gades*; Claudian. 8, 43 *quantum distant a Tigride Gades*; 3, 293 *sed Latia quicquid dicione subactum | vivit, et a primis Ganges horrebat Hiberis*; Stephan. Torn. ep. 22, (M. 211, 326 A) *haec . . . Gades Oceano . . . commercio foederavit*; Anacreontea 13, 25 (Bergk) *καὶ τοὺς Γαδείρων ἐκτός, | τῶν Βακτρίων τε κινδῶν . . . ἔρωτας*; Apost. 16, 19 *τὰ γὰρ Γαδείρων οὐ περατά* and Leutsch's note; Anthol. Pal. 11, 201, 2 *ἔκτοθεν ἂν στηλῶν Ἑρακλέους ἔφυγον*; 11, 209, 1; append. 1, 120, 2. In like manner note the use of *Tanais* in Propert. 2, 30, 2 *tu licet usque | ad Tanain fugias, usque sequetur amor*; Hor. c. 3, 10, 1 *extremum Tanain si biberes, Lyce*; Claudian. c. 8, 44.

GALLINA 1, p. 152. Eustath. Od. 1485, 30 *γάλα ὀρνίθων*; see Kurtz, p. 310, for Greek citations.

GALLUS 2. Sulpic. Sev. speaks several times of the gluttony of the Gauls; d. 1, 13, 4 *etiam ad Gallorum pulmenta sufficiat*; d. 1, 20, 4; 2, 8, 2 *cum edacitatis argueris, Galli sumus*; compare the remarks of Ammian. Marcell. 15, 12, 4 on their intemperance in the use of wine.

GALLUS 1, p. 152. Compare append. prov. 3, 53 *κύων ἐν προθύρῳ: ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς δικαίοις τολμηρῶν*; see Leutsch-Schneidewin's note.

GARGARA. Ovid a. a. 1, 57 *Gargara quot seges*; Verg. georg. 1, 103 *ipsa suas mirantur Gargara messes*; cf. AFRICA 2, p. 8, Otto.

GEMMA. Mart. 1, 109, 4 *carior Indicis lapillis*; Sp. Ven. Fort. in laud. Mar. 349 *pulchra super gemmas*; Augustin. serm. 37, 3 (M. 38, 223 A); Poet. Carol. II, p. 77; Alcuin ep. 175 (M. 100, 445); Cassiod. (M. 70, 1038 A) *pretiosiores omnibus margaritis*; Ioh. Sar. ep. 234 (M. 199, 263 B) *omni topazio pretiosior*; see Woelfflin, ALL. 6, 459 and cf. AURUM 1.

GERERE. Fronto ad Ant. 5, p. 102, 4 (Nab.) *ante gestum, post relatum, aiunt qui tabulas sedulo conficiunt*, is an expression cast in proverbial form; see Cic. de orat. 2, 280 and compare DEDUCTIO.

GERRAE, p. 153. Placid. gloss., p. 49 (D.) *gerras, nugas ineptiasque*; see ALL. 10, 378.

GLADIUS 2, p. 153. Wibald. Stab. ep. 22 (M. 189, 1144 B) insanis clavam porrigere; cf. Petr. Bles. ep. 18 (M. 207, 67 A) honor fatui, gladius in manus insani.

GLADIUS 3, p. 154. Columban. serm. 11, 2 (M. 80, 251 B) quando enim unusquisque mentitur, . . . seipsum proprio gladio iugulat; Ioh. Sar. ep. 99 (M. 199, 90 B) quia nihil turpius est quam suis armis expugnari, et quasi mucrone proprio iugulari; Polycrat. 5, 7 (554 D) vel eum suo mucrone iugules; Petr. Chrys. serm. 157 (M. 52, 615 C) hostem proprio mucrone turbare singulare est insigne virtutis; Lucian bis acc. 29 ἐπ' ἐμὲ τὴν ἐμὴν μάχαιραν ἀκονᾶν; compare Macar. 3, 85 ἐν τοῖς ἐμᾶντοῦ δικτύοις ἀλώσομαι (with Leutsch's note), Schmidt, l. c., p. 98; compare also Lact. instit. 5, 19, 1 primum quod se ipsos iugulant.¹

GRACULUS, p. 155. See Martin, l. c., p. 24, no. 32 a.

GRADUS, p. 155. Commod. instr. 2, 7, 9 aut ferro ligatus aut de suo gradu deiectus; cf. Hor. ep. 2, 2, 30 praesidium regale loco deiecit, ut aiunt; Sen. ep. 67, 10 illic est constantia, quae deici loco non potest.

GRAECUS 2, p. 156. Compare Verg. Aen. 2, 106 ignari . . . artisque Pelasgae; Maxim. eleg. 5, 39 Graiae tunc nescius artis.

GRAMEN. Ovid trist. 5, 1, 32 mollia quot Martis gramina campus habet; Alcuin ep. 134 (M. 100, 374 A) gramina quot tellus habeat, vel litus arenas.

GRANDO. Ovid met. 5, 158 tela volant hiberna grandine plura.

GRANUM. Ovid ex Pont. 4, 15, 8 quot . . . | Punica sub lento cortice grana rubent; trist. 5, 2, 24; cf. Hildebert. carm. misc. 1130 (M. 171, 1403 C) habet . . . non tot grana seges, crimina quot species.

GUVERNATOR, p. 156. Sen. d. 1, 4, 5 gubernatorem in tempestate, in acie militem intellegas; 6, 5, 5 ne gubernatoris quidem artem tranquillum mare et obsequens ventus ostendit; Cypr. de mortal. 12 gubernator in tempestate dinoscitur, in acie miles probatur; Ps.-Publil. Syr. 368 tranquillo quivis est gubernator mari; compare Othlo lib. prov. 12 (M. 146, 319 A) militis cuiuslibet fortitudo non agnoscitur nisi in bello (cf. Sen. d. 1, 4, 5 above); Ovid trist. 3, 11, 21 in causa facili cuius licet esse disertum; Plin. ep. 9, 26, 4 ideo nequaquam par gubernatoris est virtus, cum placido et cum turbato mari vehitur.

GUTTA 1, p. 156. Plaut. Rud. 435 quem nisi oras, guttam non

¹ See Brandt-Laubmann's index under *proverbia*.

feres; 437; Ennod. ep. 3, 24, p. 89, 22 (H.) vix arentis gutta fundatur eloquii; Augustin. ep. 110, 5 (M. 33, 421) vix mihi paucissimae guttae temporis stillantur; Sen. clem. 1, 11, 3 nullam te . . . stillam cruoris humani misisse; compare Lact. instit. 5, 2, 9 ad veritatem, cuius ille ne scintillam quidem unam vidisset aliquando.

GUTTA 1, n. 2, p. 156. Arnob. adv. nat. 2, 49, p. 87, 6 (Reiff.) nec mare continuo dulce est, si mitioris aquae guttas alicuius adieceris; Pacian. ep. 3, 25 (M. 13, 1080 B) nonne ut stillicidia fontibus magnis? nonne, ut ab oceano quaedam gutta, sorberis?

GUTTA 2, p. 156. Ovid ex Pont. 4, 10, 5 is cited by Wippo prov. (M. 142, 1264).

GUTTA 4. Coripp. Ioh. 6, 202 numeres . . . | nimborum aut guttas; in laud. Iust. 3, 358; Cassiod. var. 1, 10, 4 quantitate innumerabili harena maris, guttae pluviarum, stellae lucidae concluduntur; compare GRANDO.

HABERE 1, p. 157. Ioh. Sar. ep. 237 (M. 199, 267 A) percelebre est: quantum quisque sua nummorum fundit ab arca, | tantum habet et fidei; in Polycrat. 4, 5 (521 D) he cites Ovid f. 1, 217; with the general thought compare Hor. sat. 2, 5, 8 et genus et virtus, nisi cum re, vilior alga est; Sen. ep. 115, 10 quaerimus non quale sit quidque, sed quanti; Pind. Isth. 2, 11 *χρήματα, χρήματ' ἀνὴρ*.

HABERE 3, p. 157. Medea trag. 374 (PLM. 4, 234 Baehr.) hoc habet; Prudent. psych. 53 'hoc habet,' exclamat victrix regina.

HABERE 4, p. 157. Plaut. Amphitr. 927 tibi habeas res tuas, reddas meas; Ennod. ep. 2, 12, p. 52, 14 (H.) tibi habe facetias tuas; Arnob. adv. nat. 5, 7; tibi haec habe 5, 13.

HAMUS 1, p. 158. Evagr. sent. (M. 20, 1184 B) quem ad modum enim si quis glutiat hamum, sic abstrahetur anima tua; see Rowe, l. c., p. 18, Schmidt, l. c., pp. 86 and 88.

HARENA 1, p. 159. Coripp. Ioh. 6, 201 numeres . . . | quantas litus harenas | alluit; in laud. Iust. 3, 358; incert. Sax. poet. (M. 99, 731 C) amplior est numero, quam sit harena maris; Alcuin ep. 134 (M. 100, 374 A) quot . . . habeat littus arenas; compare Pind. Olymp. 2, 108 *ἐπεὶ ψάμμος ἀριθμὸν περιπέφενγεν*; Diogen. 2, 27 *ἄμμον μετρεῖν*; Varro *ταφὴ Μενίππου* 12, *φαρμακόσιοι*; incert. frag. 7 (Riese); cf. also Macrobian. sat. 5, 20, 13; see Blaydes' note on Aristoph. Acharn. 3.

HARENA 4, p. 159. Petr. Dam. ep. 1, 15 (M. 144, 233 C) divinam imploro clementiam ut . . . sterile arenosi littoris aratrum mihi de

manibus tollas; Gillebert. ep. 1 (M. 184, 289 B) inutile siquidem arenae mandare semina; Steph. Torn. suppl. ep. 10 (M. 211, 548 D) tamquam laterem lavantes, et seminantes in arena; cf. Alan. de Insul. lib. parab. (M. 210, 581 B) in sterili steriles aratrum facit aggere sulcos; de planc. nat. (431 B). Duff on Iuven. 1, 155 et latum media sulcum deducis harena, gives this interpretation but, it seems to me, incorrectly.

HARENA 5, p. 160. See Leutsch on Greg. Cypr. Mosq. 3, 46; Apost. 7, 50, and Martin, p. 23.

HERBA 3. Plaut. Trin. 31 mores mali | quasi herba inrigua succrevit uberrime, sounds proverbial.

HERCULES 1, p. 162. Coripp. Ioh. 7, 378 Herculeis . . . viribus; Anthol. Pal. 9, 281, 4 δίζημαι δεύτερον Ἡρακλέα; 11, 95, 4; Eustath. Il. 589, 42 ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς¹; see Wiesenthal, p. 46 and cf. the expression in Iuven. 2, 20 verbis | Herculis, used in reference to the doctrines of the stoics.

HERCULES 1, n., p. 162. See Wiesenthal, p. 58, for Greek references.

HERCULES 5, p. 163. Hildebert. ep. 2, 22 (M. 171, 234 C) et tanquam Herculi clavam de manibus extorquentes; Ioh. Sar. Polycrat. 7, 13 (M. 199, 667 A) longe maius quam, ut fabularum utamur verbis, clavam eripere de manu Herculis; Petr. Bles. ep. 141 (M. 207, 423 B) leviusque profecto extorquerem clavam de manu Herculis.²

[HERCULES 7. Steph. Torn. uses frequently the alliterative proverb commisit tamquam Hylam Herculi iungens, ep. 2, 114 (M. 211, 404 A), which probably goes back to earlier times; compare ep. 2, 121 (409 B) ubi tanquam Hylas mirabar Herculem; ep. 2, 148, (435 C) nam sicut Hylas Herculem, non aequis eos passibus consecramur; Ioh. Sar. Metal. 1, 3 (M. 199, 829 A) Hylam . . . ab Hercule.]

HERCULES 8. Ovid ex Pont. 3, 3, 100 pectus et Herculeae simplicitatis habes, points to a possible proverb.

HERCULES 9. The *termini* (or *vestigia*) *Herculis et Liberi patris* appears to be a quasi-proverbial phrase denoting wide extent and remote distance; see Curt. 3, 10, 5; 9, 4, 21; Sen. ben. 7, 3, 1; ep. 94, 63; compare GADES.

¹ Kurtz, p. 308.

² Compare Prudent. ham. 402 hinc gerit Herculeam vilis sapientia clavam; Hier. ep. 70, 3 rabidum canem . . . Herculis clava percutiam; Thom. Cant. ep. 19 (M. 190, 466 A) quasi clava Herculea percussi et repulsi.

HERMUS. Claudian. 3, 103 stagna rubentis | aurea Pactoli; totumque exhauserit Hermum; 18, 214 ut eunucho flueret Pactolus et Hermus? 20, 172 Hermus et aurata Pactolus inhorruit urna; 24, 232; compare PACTOLUS and TAGUS.

HESPERIDES, Sonny ALL. 8, 487. Ovid met. 11, 114 demptum tenet arbore pomum, | Hesperides donasse putes; cf. Claudian. c. 29, 177.

HIPPOLYTUS, p. 164. For Greek parallels, see Wiesenthal, p. 55.

HOMO 2, p. 165. Suet. citing Vespasian, Vesp. 13 ego tamen vir sum; Salv. de gubn. dei 3, 1, 3, p. 42, 12 (Pauly) homo sum, non intellego secreta dei; CIL. 11, 856 (Carm. Epigr. 191, 7 B.) sumus mortales, immortales non sumus; Sen. ep. 116, 7 nos homunciones sumus, omnia nobis negare non possumus: see Crusius, Herond. pp. 101 and 111.

HOMO 3, p. 165. Augustin. serm. 164 (M. 38, 901 D) humanum fuit errare; Ps.-Baeda lib. prov. (M. 90, 1098) humanum est peccare; Petr. Dam. serm. 17, 90 (M. 144, 599 D) peccare quippe humanum est; Othlo lib. prov. 8 (M. 146, 313 B) humanum est peccare; Ter. Adel. 579 censen hominem me esse? erravi; for Greek parallels, see H. Koch II, p. 20; cf. append. anthol. Pal. 2, 52, 9 μηδὲν ἀμαρτεῖν ἐστὶ θεῶν. Cf. Dem. 18, 289.

HOMO 4, p. 165. Ter. Heaut. 77 is cited by Augustin. ep. 155, 14 (M. 33, 672); Ioh. Sar. ep. 206 (M. 199, 229 D) humanum, teste comico, nihil charitas a se reputat alienum; ep. 281 (317 B); Polycrat. 3, prol. (477 B).

HOMO 6, p. 166. Optat. Mil. 3, 3, p. 78, 15 (Z) nec homo inter homines esse voluit; see Crusius, Herond. p. 100; cf. Tac. h. 4, 64 liberi inter liberos eritis.

HOMO 7, p. 166. With Petron. 38, phantasia, non homo, compare Zacchaeus Christ. consult. 1, 9 (M. 20, 1078 B) nec prae-stigiorum more phantasiam pro homine monstrari.

HOMO 9, p. 166. Ioh. Sar. metal. 2, 18 (M. 199, 876 C) ut verbo comico utar: fere quot homines, tot sententiae; compare Mart. 6, 56, 5 scis multos dicere multa; anthol. Pal. 11, 283, 1 πολλοὶ πολλὰ λέγουσιν.

HONOS 1, p. 167. Ovid trist. 5, 14, 16 ad te non parvi venit honoris onus; Iulian. Pom. 1, 25, 1 non honorari sed onerari (see C. Blümlein, ALL. 8, 586, also Woelfflin, ALL. 1, 578); Foliot ep. 43 (M. 190, 777 A) mihi nec onus augeretur, nec vobis honor . . . minueretur; Nicol. Clar. ep. 40 (M. 196, 1639 C)

oneri, non honori; Petr. Bles. ep. 242 (M. 207, 554 C) hanc onus reputa, non honorem; Steph. Torn. ep. 3, 267 (M. 211, 528 A) annexum est onus honori; ep. 2, 146 (432 D) sic honorastis et onerastis ut et honor non deficiat ex onere et onus proficiat ex honore.

HORA 1, p. 167.¹ Ter. Phorm. 514 unam praeterea horam ne oppertus sies; Hor. sat. 2, 7, 112 adde quod idem | non horam tecum esse potes; Hier. ep. 54, 9 unius horae spatio commutatur; for the phrase *horae momento*, see Hor. sat. 1, 1, 8; Liv. 5, 7, 3; Plin. n. h. 7, 51, 172.²

HOSTIS 1, p. 168. Incert. Sax. poet. (M. 99, 691 A) est dictum: dolus an virtus, quis in hoste requirat?

HOSTIS 2, p. 168. Ovid met. 4, 428 is cited by Abaelard. ep. 8 (M. 178, 284 D); Petr. Ven. ep. 4, 21 (M. 189, 349 B) verum est quod dicitur, etc.; and by Petr. Bles. ep. 91 (M. 207, 286 B).

HYACINTHUS. Iuven. 6, 110 facit hoc illos Hyacinthos; compare ENDYMION.

HYBLA 1, p. 168. Claudian. 14, 8 Hyblaeos latebris nec spoliat favos.

HYBLA 2, p. 168. Claudian. rapt. Proserp. 2, 125 Hyblaeum . . . thymum.

HYMETTUS, p. 169. Anthol. Pal. 7, 36, 4 'Υμηττείῳ λειβόμενος μέλιτι; 11, 341, 2 ἀλλὰ κακῶς εἰπεῖν, 'Αττικὸν ἐστὶ μέλι.

HYPERBOREUS. To Sonny ALL. 8, 487 add Hor. c. 2, 20, 16 Hyperboreosque campos; for the Hyperborean cold, compare Sidon. Apoll. c. 11, 96 Hyperboreis . . . pruinis; Val. Flacc. 8, 210; Claudian. 24, 256; 5, 240 vel Hyperboreo damnatam sidere Thylen.

IACERE, p. 169. Sen. ep. 105, 2 etiam in acie iacens praeteritur, cum stante pugnatur; compare Petr. Dam. ep. 1, 15, 25 (M. 144, 228) et fortis ac ingenuus quisque bellator, vitat inermem, impetit adversum se tela vibrantem; Dracont. 5, 311 et praedam rabies contemnit fulva iacentem; see Otto, CALCARE, p. 64.

ICTUS 1. Sil. Ital. 8, 309 stat campis acies, expectaturque sub ictu | alter Flaminius; Cypr. ep. 57, 1 pacem sub ictu mortis acciperent; Augustin. ep. 137, 8 (M. 33, 519) in ictu temporis; Paulin. Nol. ep. 13, 14, p. 96, 4 (H): in ictu oculi; Theobald. Stamp. ep. 1 (M. 163, 760 A) in ictu oculi; Petr. Bles. ep. 153

¹ See Rhodius II, p. 5, de L. Munati Planci sermone, Bautzen, 1896.

² For the use of *hora* to express length of time, see Ter. Eun. 341 dum haec dicit, abiit hora; Hor. sat. 1, 5, 14 with Fritzsche's note.

(M. 207, 447 C) sub ictu oculi; Aldh. ep. 4 (M. 89, 96 A) momentaneoque ictu apprehendi; Petr. Dam. serm. 6, 26 (M. 144, 532 B) in brevissimi temporis ictu; Nicol. Clar. ep. 7 (M. 196, 1602 A) in uno capillulo et ocelluli scintillatione; Eustath. opusc. 6, 7 *τάχιον ἢ ἀναμύσσεινα*; Kurtz, p. 319.

ICTUS 2. Claudian. 18, 50 unoque sub ictu | eripit officium patris nomenque mariti; Ps.-Cypr. de sing. cler. 19, p. 195, 14 (H.) utrumque semel uno ictu mortificat; Boeth. consol. phil. 5, 6, p. 144 (Peiper) uno ictu; compare Otto, DUO 2.

IGNIS 2, p. 170. Evagr. sent. (M. 20, 1183 B) sicut enim aurum et argentum probat ignis; Columban. monost. 179 (M. 80, 291) aurum flamma probat, homines tentatio iustos; Othlo lib. prov. 19 (M. 146, 334 C) tamquam fornacis rutilans aurum probat ignis; Petr. Pap. ad Thom. Cant. ep. 459 (M. 190, 1021 D) Christi miles tamquam aurum in fornace probatur.

IGNIS 3. Ovid a. a. 1, 244 is cited by Helois. ad Abaelard. ep. 6 (M. 178, 214 B); anthol. Pal. 9, 749, 2 *μὴ πυρὶ πῦρ ἔπαγε*; append. 3, 171, 6 *ἔστι τὸ σὺν τούτῳ τῷ πυρὶ πῦρ ἔτερον*.

IGNIS 5, p. 171. Anthol. Pal. 12, 139, 2 *πῦρ ὑπὸ τῇ σποδιῇ*.

IGNIS 6, p. 171. Stat. Theb. 2, 455 nil tela nec ignes | obsterint; Curt. 4, 1, 18 quod alii per ignes ferrumque peterent; Petr. Dam. serm. 32 (M. 144, 676) per gladios, per tela, per ignes; Hildebert. carm. misc. 1330 (M. 171, 1403 D) ruens per tela, per ignes; Ioh. Sar. ep. 247 (M. 199, 292 B) per tela, et per ignes et ultimae vitae discrimina; Polycrat. 7, 9 (656 C) per tela, per ignes.

IGNIS 9. Fronto, p. 202, 3 (Nab.) sicut ignem, quamvis magnum, vel levis aura si adflaverit, adiuverit, sounds proverbial.

ILIAS, p. 171. Add Eustath. Il. 1, 22 *Ἰλιάς κακῶν*; Kurtz, p. 313.

INCENDIUM, 5. Hor. ep. 1, 18, 85 et neglecta solent incendia sumere viris.

INCITUS, p. 173. See further Tribukait, p. 55, n. 2.

INCUBARE, p. 173. Maxim. Taur. homil. 82 (M. 57, 431 C) nec ipsis bene est qui recondito auro incubant.

INDIA, p. 174. Add Mart. 1, 109, 4 Issa est carior Indicis lapillis; 10, 38, 5 Propert. 2, 22, 10; 3, 4, 2; 3, 13, 6; Coripp. in laud. Iust. 3, 15; Soph. Antig. 1038; Eustath. opusc. 61, 75 *τὰ Ἰνδικὰ χρυσία*; see Kurtz, p. 311.

INGENIUM. Ioh. Sar. Polycrat. 7, 15 (M. 199, 673 A) nam, ut dici solet, amor ingenii numquam hominem divitem fecit, is perhaps a much older proverb.

INNOCENTIA. Caecil. in Apul. apol. 5, p. 390 (H.) innocentiam

eloquentiam esse; Tac. dial. 11 nam statum cuiusque ac securitatem melius innocentia tuetur quam eloquentia; compare Diogen. 7, 87 *προφάσεως δέεται μόνον ἢ πονηρία*; Sen. ep. 49, 12 veritatis simplex oratio est (= Eurip. Phoen. 469 *ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφν*).

INVIDIA, p. 176. Fronto, p. 209, 19 (Nab.) sed profecto sicut arborum altissimas vehementius ventis quati videmus, ita virtutes maximas invidia criminosis insectatur; cf. Curt. 4, 5, 2 semperque homines, quantamcunque felicitatem habeant, invidiam tamen sentire maiorem (Mützell ad loc.); Othlo lib. prov. 19 (M. 146, 336 B) virtus semper invidiae patet; Ps.-Baeda lib. prov. (M. 90, 1112).

IOCUS, p. 176. Sen. d. 7, 12, 2 miscent . . . et interponunt vitae ut ludum iocumque inter seria; Rufin. Aquil. apol. 1, 313 (M. 21, 546 A) ut ei mos est, miscuit seriis ridicula et ludicra; Mart. Dum. de form. hon. vit. 4, 7 miscebis interdum seriis iocos; Ioh. Sar. enthet. in Polycrat. (M. 199, 381 B) sic aptes seria ludis; Petr. Cell. ep. 69 (M. 202, 515 A) miscuisti siquidem iocos seriis; see ALL. 9, 65.

IRUS, p. 177. Epictetus in Macrobian. sat. 1, 11, 45 *καὶ πενήνην Ἴρος*; under Diogen. 8, 53 Schneidewin cites Liban. ep. 487 *θεοὺς τιμῶν δέξεται ἂν Ἴρος γενέσθαι μᾶλλον ἢ μὴ τιμῶν Κινύρας*; see Wiesenthal, p. 49.

IUPPITER 1, p. 178. Hor. c. 1, 12, 13 quid prius dicam solitis parentis | laudibus; Aratus cited in Macrobian. sat. 1, 18, 15 *ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα*; Pind. Nem. 2, 3; Eurip. Hel. 1024; Terpan. frag. 1 (Bergk) *Ζεῦ, πάντων ἀρχά, | πάντων ἀγῆτωρ, | Ζεῦ, σοὶ σπένδω | ταύταν ὕμνων ἀρχάν*.¹

IUPPITER 3, p. 179. Ioh. Sar. Metal. 1, 3 (M. 199, 828 D) audienda quidem felicibus et, ut dici solet, auribus Iovis.

IUPPITER 7. Plaut. Merc. 956 tam propitiam reddam quam quom propitiast Iuno Iovi, sounds proverbial.

IUPPITER 8. Jove as the embodiment of wealth; Plaut. Pseud. 628 si . . . promptas thensauros Iovis, | tibi libellam argenti numquam credam; cf. anthol. Pal. 5, 34, 1-2 *ὁ Ζεὺς τὴν Δανάην χρυσοῦ, καὶ γὰρ δὲ σέ χρυσοῦ | πλείονα γὰρ δοῦναι τοῦ Διὸς οὐ δύναμαι*, of happiness; Sen. ep. 110, 18 Iovi ipsi controversiam de felicitate faciamus; ep. 25, 4 cum ipso Iove de felicitate contendat; cf. Otto, DEUS 5.

IUS 1, p. 179. Ioh. Sar. Polycrat. 3, 11 (M. 199, 499 C) econtra in praetorio saepe summum ius summa iniuria est.

¹ Linde, p. 26, de proverbiorum apud tragicos Graecos usu, Gotha, 1896.

IUS 2, p. 180. Solon (?) frag. 30 (Bergk) ἀρχῶν ἄκουε καὶ δικαίως καδίκως; see H. Koch II, p. 23; compare Propert. 2, 4, 6 dehinc domiti post haec aequa et iniqua ferunt; cf. DIGNUS.

LABES. Verg. Aen. 2, 97 hinc mihi prima mali labes, appears to have become a proverbial quotation; Iustin. 17, 1, 5 haec illi prima mali labes. It also occurs twice in Gualbert. act. 285 (M. 146, 921 B) and 272 (917 A).

LABOR 2, p. 181. Verg. georg. 1, 145 is cited by Ioh. Sar. metal. 1, 6 (M. 199, 833 D); compare AMARE 1.

LABOR 3, p. 181. Hier. ep. 14, 10 at nemo athleta sine sudore coronatur.

LABRUM 2, p. 182. Incert. auct. paneg. Messall. 202 vel bene sit notus, summo vel inhaereat ore; Auson. ep. 14, 98 nil quaero, nisi quod labris tenetur, Zosim. pap. de reb. Pelag. 45, 3 nec hoc contenti, utrum haec, quae scripsisset, corde loqueretur an labiis; Gaufrid. ep. 30 (M. 205, 855 D) nolo enim litteras de summo ore stillantes; cf. Rufin. anthol. Pal. 5, 14, 3 ψαύει δ' οὐκ ἄκροισ τοῖς χεῖλεσιν. On Otto's note 1, p. 182, see Crusius, Herond., p. 182.

LABYRINTHUS, p. 183. For Greek parallels see Schmidt, l. c., p. 48.

LAC 1, p. 183. Sidon. Apoll. ep. 1, 2, 3 lactea cutis; anthol. Lat. N. 727 R. (II, 185, 4) albi lacte magis; see further Woelfflin, ALL. 6, 457.

LAC 2, p. 183. Compare the Greek proverb σύκῳ . . . σῦκον οὐδὲ ἐν | οὕτως ὁμοιον γέγονεν cited by Cic. ad Attic. 4, 8a, 1.

LAC 5. Varro sat. Menipp. Prom. lib. 10 (B.) Chrysandalos locat sibi amiculam de lacte et cera Tarentina quam apes Milesiae coegerint; Apul. met. 10, 22 lacte et melle confecta membra. The joining of *lac* and *mel* was very common in late and medieval Latin because of the biblical parallel; note the phrase, lac et mel sub lingua; Petr. Cell. ep. 69 (M. 202, 515 A); Gaufrid. ep. 23 (M. 205, 849 D); Steph. Torn. serm. (M. 211, 569 A); with Orient. common. 2, 156 lacte et melle simul flumina plena, compare Ovid met. 1, 111 flumina iam lactis, iam flumina nectaris ibant.

[LAC 6. Plaut. Bacch. 1134 quae nec lac[tem] nec lanam ullam habent, is a proverb according to Hartung, p. 17 (Ueber die sprichwörter, besonders die lateinischen), whose view is favored by the alliteration.]

LACONICUS, p. 184. Compare Theokr. 18, 47 Δωριστί; see Tribukait, p. 41.

LAPIS 1, p. 185. Steph. pap. II, ep. 7 (M. 89, 1012 B) ipsi lapides, si dici potest, tribulationem nostram . . . flerent; Paul. pap. I, ep. 1 (M. 89, 1136 C) et ipsi lapides, si dici potest, nobis conflentes lacrymaverunt; anthol. Pal. 7, 599, 5 *τίς λίθος οὐκ ἐγόησεν, ὅτ' ἐξήρπαξεν ἐκείνην | εὐρυβίης Ἀίδης*.

LAPIS 2, p. 185. Sid. Apoll. ep. 2, 8, 2 sufficit saxo carmen saxeum contineri; Paulin. Nol. ep. 12, 2, p. 74, 12 (H.) sum enim et ego unus de lapidibus vel iumentis illis quorum praefiguratione asina tunc locuta est; Paulin. Petr. vit. Mart. 1, 31 si quem recipit mens saxeae sensum; Firm. Mat., p. 112, 14 (Halm) tu insensibile corrigis saxum; Ioh. Sar. metal. 1, 3 (M. 199, 829 C) obtusior plumbo vel lapide; Plat. Gorg. 494 A *τὸ ὥσπερ λίθον ζῆν*; see Schmidt, p. 122.

LAPIS 8. Foliot Ep. 137 (M. 190, 845 A) quod equidem obtinere sapienti non erit difficile, qui lapidem noverit omnem movere; compare the Greek proverb *πάντα λίθον κινῶ* (Zenob. 5, 63; Macar. 7, 4) which is cited by Pliny, ep. 1, 20, 16; anthol. Pal. 5, 40, 5.

LAPIS 9. Apul. flor. 1, 9, p. 36 gemmam et aurum iuxta ac plumbum et lapillos nulli aestimare; Zacch. Christ. consult. 3, 9, (M. 20, 1164 D) gemma pro lapide est; compare Otto, LUTUM 5.

LAPIS 10. Lactant. instit. 2, 3, 3 quid eo facias, qui cum errare se sentiat, ultro ipse in lapides inpingat; see Brandt-Laubmann's index under *proverbia*.

LAQUEUS 1, p. 187. Plaut. Truc. 671 conlapsus est hic in corruptelam suam; incert. auct. trag. Agam. 633 et licuit dolos | versare, ut ipsi | fraude sua caderent Pelasgi; Euseb. Pamph. vit. Constant. 1, 38 (M. 8, 26 A) scrobem aperuit atque effodit, et in foveam quam fecit ipse incidet; compare Prov. 26, 27; Maxim. Taur. homil. 87 (M. 57, 452 C) dum aliena fraudulenter diripiunt, foveam suae perditionis effodiunt; Gualbert. act. 211 (M. 146, 893 B) nobis laqueum foveamque paramus.

LAQUEUS 1, n., p. 187. Ovid her. 20 (21) 206 qui mihi tendebas retia.

LAQUEUS 2, p. 187. Sen. ep. 22, 3 sed illud idem existimo, leni eundum via, ut, quod male inplicuisti, solvas potius quam abrumpas, dummodo, si alia solvendi ratio non erit, vel abrumpas; Avit. Vienn. ep. 1, p. 118, 1 (Chev.) sed rumpenda sunt interdum vincula necessitatum; Ioh. Sar. Polycrat. prol. 1 (M. 199, 386 B) aut rumpo funem, si alias solvi non potest; ep. 292 (336 D) funem, si alias solvi non potest, rumpens.

LAQUEUS 3. Flav. Charis., p. 33, 20 (Keil) in retes meas inci-

disti, adding, in consuetudine dicimus; cf. Gualbert. act. 65 (M. 146, 790 A) in captionis laqueo deprehensum.

LATER, p. 187. Paulin. Nol. ep. 32, 23, p. 298, 9 ne luteis aedificiis operum sordidorum laterem, ut aiunt, lavemus; Hildebert. (M. 171, 1453 C) et later ablutus non erit absque luto; Petr. Bles. ep. 123 (M. 207, 362 C) sic lavo laterem; Steph. Torn. suppl. ep. 10 (M. 211, 548) tamquam laterem lavantes et seminantes in arena; Eustath. opusc. 11, 92 πλύνθον πλύνειν; see Kurtz, p. 318.

LEO 2, p. 189. Compare Nicol. Clar. ep. 35 (M. 196, 1628 C) illos duos loquor, vulpes astu, fastu leones; Cic. offic. 1, 13, 41 is cited by Pacianus ep. 2 (M. 13, 1058 B); cf. Greg. Cypr. Mosq. 1, 83.

LEO 3, p. 189. Compare append. sent. 274 (Ribb.) domi tyranni saepe servi sunt foris; Sidon. Apoll. ep. 1, 6, 2 cum sis alacer domi, in aggredienda peregrinatione trepidum; Eustath. Il. 1349, 25 οἴκοι λέοντες, see Kurtz, p. 316; Leutsch on Greg. Cypr. Mosq. 1, 83; Blaydes on Aristoph. Pax 1189; on the use of λέων in Greek for a brave man, see J. Koch, l. c., p. 23.

LEPUS 5, as swift; Plaut. Pers. 436 citius extemplo foro | fugiunt quam ex porta ludis quom emissus lepus; Phaedr. 1, 9, 4 leporem obiurgabat passer: ubi pernicitas | nota? Ioh. Sar. enthet. in Polycrat. (M. 199, 383 A) leporesque fugaces.

LETHE, p. 192. Ovid a. a. 3, 340 nec mea Lethaeis scripta dabuntur aquis; trist. 1, 8, 36 cunctane Lethaeis mersa feruntur aquis? 4, 1, 47 utque soporiferae biberem si pocula Lethes; ex Pont. 4, 1, 17; Prudent. cath. 6, 15 totis bibit medullis | obliviale poculum. | serpit per omne corpus | Lethaea vis.

LEX 1, p. 192. Compare Tac. ann. 3, 27 et corruptissima re publica plurimae leges; Germ. 19 plusque ibi boni mores valent quam alibi bonae leges.

LICET 1, p. 193. Publil. Syr. 393 nil magis amat cupiditas, quam quod non licet; Ovid am. 3, 4, 17 is a favorite quotation in Ioh. Sar. ep. 68 (M. 199, 54 D); ep. 249 (293 D) fidem habendam esse proverbio: nitimur etc.; Polycrat. 1, 6 (403 B); 8, 24 (819 B); Abaelard. ep. 8 (M. 178, 293 D); Ovid am. 2, 19, 3 is also cited by Ioh. Sar. ep. 273 (M. 199, 312 B); compare his remark, Polycrat. 1, 6 (403 B), aquae furtivae dulciores Prov. 9, 17 with Greg. Cypr. 1, 98 γλυκεῖ ὁπώρα φύλακος ἐκλελοιπότες.

LIGNUM. Cato de suo sump., p. 37, 18 (Jord.) enim vero usque istuc ad lignum dele, quoted by Fronto ep. ad Ant. 1, 2, p.

100, 17 (Nab.); cf. Hier. ep. 9, 1 imis, ut aiunt, ceris eraseris; see ATTONDERE, Otto, p. 45.

LINEA 3, p. 194. With Otto's remarks compare Placid. gloss., p. 28 (D.) conspicillo, ita ut conspici possunt, quod aiunt 'longis lineis'; see Sonny, ALL. 9, 67-8; with the note cf. Eurip. Antig. frag. 169 (N.) ἐπ' ἄκραν ἤκομεν γραμμὴν κακῶν; Prudent. apoth. 812 manet virtus, cui linea deficit | ultima.

LILIUM, p. 193. Herond. 7, 27; see Crusius, p. 133.

LINGUA 1, p. 195. To Jahn's citations in his note on Pers. 5, 1, add Caecil. 128 (Ribb.) si linguas decem habeam; Ovid trist. 1, 5, 53; met. 8, 532; Apul. met. 11, 25; Sidon. Apoll. c. 23, 459; Sedul. carm. pasch. 1, 99, p. 23 (Huem.); 1, 2, p. 181, 8; Ennod. ep. 9, 29; Claudian. c. 28, 436; Orient. 1, 387; cited by Hier. ep. 66, 5; 123, 17; Licent. ad Augustin. ep. 263 (M. 33, 106); Alcuin. ep. 186 (M. 100, 458 A); Gualbert. act. 34 (M. 146, 779 B); Ioh. Sar. Polycrat. 6, 28 (M. 199, 636 A).

LINGUA 2, p. 195. Petr. Dam. serm. 36, 180 (M. 144, 695) tunc deinde probatum est verum esse quod dicitur; vox populi, vox Dei.

LUCRETIA, Szel. p. 12, as a prude; Mart. 1, 90, 5 esse videbaris, fateor, Lucretia nobis.

LUCRUM 3, p. 197. Ps.-Baeda lib. prov. (M. 90, 1100 D) lucrum sine damno alterius fieri non potest; Othlo lib. prov. 11 (M. 146, 317 A).

LUPUS 1, p. 198. See Schmidt, p. 112 for Greek parallels.

LUPUS 3, p. 198. Cf. Licent. apud. Augustin. ep. 26, 3 (M. 33, 105) esuriens vitulos alet ante leaena sequaces | atque impasta diu teneros lupa nutriet agnos; Cassiod. var. 2, 40, 6 iuxta praedonem suum praeda gaudebat; Claud. rapt. Proserp. 2, prol. 26 vicinumque lupo praebuilt agna latus; see Tribukait, p. 25; Apost. 14, 96 πρίν κεν λύκος οἷν ποιμαίνοι; see also Martin, p. 28, no. 70.

LUPUS 3, n., p. 198. Ovid met. 1, 505 sic agna lupum | . . . fugiunt; a. a. 1, 118 utque fugit visos agna novella lupos.

LUPUS 5, p. 198. Ennod. vit. Ant., p. 389, 23 (H.) ne lupum ovibus, agnis viperam negligens aestimator adiungas; Pacian. ep. 3, 19 (M. 13, 1076 B) dicis, ex lege coelesti . . . nec communicare lupis agnos; Synod. Chalcedon. ad Leo. Magn. ep. 98, 2 (M. 54, 953) eos vero qui lupi demonstrati sunt super oves imposuit (τοὺς δὲ λύκους ἀποδεδειγμένους τοῖς προβάτοις ἐπέστησε); Abaelard. ep. 1 (M. 178, 127 C): non minus . . . obstupui quam si agnam teneram

famelico lupo committeret; Herodot. 4, 149 τοιγαρῶν ἔφη αὐτὸν καταλείψειν οἷν ἐν λύκοις; Diogen. 7, 62 προβάλλοντες κυσὶν ἄρνas.

LUPUS 9, p. 199. Alvar. Cordub. ep. 20 (M. 121, 513 A) atque, ut fabulae ferunt, lupum auribus retinens nec tenere potes, nec vales dimittere.

LUPUS 10, p. 199. Alcuin ep. 99 (M. 100, 310 A) passer aures habet apertas sed, ut video, proverbialis in fabula lupus gallo tulit vocem; Apost. 10, 89; see Tribukait, p. 26.

LUPUS 11. For discussion, see Tribukait, p. 26; Ioh. Sar. Polycrat. 1, 13 (M. 199, 412 A) cites and explains Verg. Ecl. 9, 53.

LUPUS 13. Hor. epod. 4, 1 lupis et agnis quanta sortito obtigit, | tecum mihi discordia est; Ovid ib. 43 pax erit haec nobis . . . | cum pecore infirmo quae solet esse lupis; Hom. Il. 22, 263 οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν; Diogen. 7, 63, πρίν κε λύκος οἷν ποιμαῖνοι.

LUPUS 14. Lact. instit. 5, 3, 23 videlicet homo subdolos voluit lupum sub ovis pelle celare, ut fallaci titulo posset inretire lectorem; Hier. ep. 147, 11 sub vestitu ovium latebas lupus; ep. 22, 38 sub ovium pellibus lupos tegunt.

LUTUM 1, p. 201. Leo Magn. ep. 34 (M. 54, 802 B) si vero in eodem insipientiae suae luto iacere delegerit.

LUTUM 2, p. 201. Avit. Vienn. ep. 34, p. 184, 2 (Chev.) non se studuerunt de caeno, quo . . . tenentur, evolvere; Aesch. choeph. 697 ἔξω . . . πηλοῦ πόδα; see J. Koch, p. 33.

MORRIS C. SUTPHEN.